

Sammanfattning av tillsyn i fristående förskolor 2016

Bakgrund

Riksdagen fattade den 22 april 2009 beslut om nya regler gällande att införa barnomsorgsavgift fr.o.m. den 1 juli 2009.

Enligt reglerna har kommunen tillsynsansvar över alla former av enskild förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg och fritidshem som har godkänts av kommunen.

Utvecklingsstrateg Maria Winqvist har under april månad 2016 utövat tillsyn i Svalövs kommuns tre fristående förskolor. De tre förskolorna är Montessori i Svalöv, Dunderklumpen i Teckomatorp och Trollungarna i Trolleholm.

Innehållet för tillsynen bifogas denna rapport.

Den sammanfattande reflektionen efter tillsynen är att våra fristående förskolor står för en jämn och god kvalitet i den verksamhet som erbjuds. Allt enligt de mål och riktlinjer som finns i förskolans läroplan, Lpfö 98 reviderad 2010, samt i Skolverkets allmänna råd om kvalitet i förskolan.

Alla förskolor har varje dag aktiviteter efter ett pedagogiskt upplagt schema och med läroplanen som grund. Förskolorna låter barnen vara ute dagligen och de barn som sover middag ges möjlighet att sova under tak utomhus.

Lokaler och material

Alla förskolor erbjuder rymliga och ändamålsenliga lokaler med stimulerande lärmiljöer. Lokalernas disposition ger möjlighet att dela barngrupperna i mindre grupper vilket de nyttjar då de har rum för olika aktiviteter som t.ex. rörelserum, ateljé och köksdel. Förskolornas pedagogiska material är ändamålsenligt och tillgängligt för barnen.

Utemiljön varierar mellan förskolorna, allt ifrån placering i naturområde till villakvarter. Förskolorna gör utflykter i närområdet för att stimulera barnens utveckling och lärande. De gör även utflykter som innebär att de förflyttar sig med tåg, bil eller buss.

Innehåll för tillsynen

Vid tillsynen 2016 diskuterades läroplanen, Lpfö 98 reviderad 2010, med varje förskolechef. Diskussionen utgick från frågor gällande rubrikerna:

Målinriktat arbete vad gäller att motverka att barn utsätts för kränkande behandling.

Förskolans pedagogiska uppdrag.

Kvalitetsarbete och dokumentation.

Tillgång – barngruppens storlek och sammansättning, samt öppen för alla.

Tillsynen avslutades med att utkristallisera varje enskild förskolas utvecklingsområde.

Normer och värden

Hur arbetar ni förebyggande mot kränkande behandling?

Samtliga förskolor arbetar med värdegrunden i vardagen tillsammans med barnen. Personalen uttrycker hur viktiga de är som förebilder för barnen och att arbetet genomsyras av att skapa medvetenhet kring hur man ska vara mot varandra, i alla situationer dagligen. Barnen uppmuntras att hjälpa varandra för att stärka sammanhållningen. Personalen finns med och medlar och pratar kring vad som hänt i situationer som kräver det och de yngre barnen får hjälp med att sätta ord på vad som hänt.

Alla förskolor har en Likabehandlingsplan, plan mot kränkande behandling som reviderats det senaste året. Barnen blir delaktiga i processen med likabehandlingsplanen genom lek, diskussioner, böcker, sagor och teater. I handlingar förmedlas att alla ska behandlas lika, att alla duger och är lika bra. Pedagogerna pratar tillsammans med barnen om hur man ska vara för att det ska fungera på ett trevligt sätt och man går tillsammans igenom vilka regler som behöver gälla på förskolan.

Föräldrarna får kännedom om Likabehandlingsplanen i samband med att barnet börjar på förskolan, vid föräldramöte och via förskolornas hemsidor. Vid utvecklingssamtal diskuteras kring värdegrunden men också i den dagliga kommunikationen med föräldrarna.

Utveckling och lärande

Hur utgår verksamheten ifrån barns erfarenheter, intressen, behov och åsikter?

Förskolorna erbjuder stimulerande aktiviteter såväl i grupp som på individnivå. Pedagogerna är lyhörda för barnens intresse, vad de leker och de observerar vilka behov barnen har. Förskolorna planerar sin verksamhet då de reflekterat och analyserat det behov barngrupperna har. Alla förskolor delar barngrupperna i mindre grupper vilket gör att barnen får komma till tals mycket och de tar tillvara barnens idéer.

Utifrån läroplanens olika målområden arbetar förskolorna både tematiskt övergripande och med isolerade aktiviteter och övningar. Språk sker i alla sammanhang och barnen ges utrymme att berätta och ställa frågor. I leken tar personalen vara på situationer när de sjunger och läser böcker. Förskolorna arbetar dagligen med matematik då de tar tillvara på naturliga situationer och personalen tänker på att använda matematiska begrepp. Natur och teknik arbetar förskolorna med när de experimenterar och barnen gör hypoteser, bygger olika konstruktioner och jobbar med kretsloppet som den förskola som deltar i projektet Grön Flagg.

Barnens utveckling och lärande följs upp och dokumenteras med bilder, video och individuell dokumentation. På förskolorna har varje barn en lärandepärm med dokumentationer som bland annat visas vid utvecklingssamtal. Olika typer av dokumentationsmodeller har arbetats fram på förskolorna för att göra det enklare att följa barnens utveckling och lärande. Vid planering fungerar dokumentationen som

underlag för vad verksamheten behöver arbeta med för att tillgodose barnens behov.

Anpassningar görs i verksamheten på alla förskolor så att de barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd får detta. Två av förskolorna använder kommunens centrala elevhälsa. Habiliteringen och SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten) används också vid behov och personal får fortbildning.

Barns inflytande

Hur arbetar förskolan med barns inflytande och delaktighet utifrån miljöns utformning och verksamhetens innehåll?

Lärmiljön på förskolorna är anpassad efter barnens intresse och behov. Lokalerna är utformade så att barnen kan fördela sig i olika rum efter intresse. Barnen får säga sin mening och lär sig att lyssna till varandras åsikter. Pedagogerna ställer öppna frågor och låter barnen fundera och uttrycka sina tankar. Barnen måste också ta ansvar för förskolans miljö genom att städa och vara rädda om sakerna.

Samverkan med hemmet

Hur informeras föräldrarna om vilka mål som finns för förskolan? Hur arbetar ni för att göra föräldrarna delaktiga?

I samband med föräldramöte och utvecklingssamtal informerar förskolorna om läroplansmålen men också om egna prioriterade mål. Två förskolor presenterar målen på sin hemsida. Förskolorna genomför enkätundersökningar som följs upp tillsammans med föräldrarna. I den dagliga kontakten, vid utvecklingssamtal och på föräldramöten ges tillfälle att samtala och diskutera verksamhetens innehåll.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Hur samverkar ni med förskoleklassen, skola och fritidshem vid övergången?

Förskolorna har kontakt med mottagande F-klasspedagoger men det är olika hur besöken från eller till F-klassen är upplagt. Överlämningssamtal förekommer. En av förskolorna har önskat att barnen ska få ta del av fler besök i F-klassen under vårterminen men det har inte fungerat.

Uppföljning, utvärdering och utveckling.

Hur arbetar förskolan systematiskt med att dokumentera,

Det finns en variation i hur långt förskolorna har kommit i sitt systematiska kvalitetsarbete. Alla förskolor dokumenterar med hjälp av foto, film och noteringar för att få syn på barnens utveckling och lärande. Enkäter från föräldrar och barn samt självvärderingar används också för att tydliggöra verksamhetens utvecklingsbehov.

Förskolechefens ansvar

Förskolechefen tar ansvar som pedagogisk ledare och chef, och verkar för att

utbildningen utvecklas.

Förskolecheferna driver utvecklingen framåt på sina förskolor. Det varierar i hur hög grad, men kompetensutveckling och tid för pedagogiska diskussioner förekommer på alla förskolor. Förskollärarna har enligt läroplanen ett ansvar för verksamheten och att leda de målstyrda processerna vilket förskolorna visar att de också gör. Tid för planering är avsatt för all personal. Kompetensutvecklingsdagar när förskolorna stänger förekommer också på alla förskolorna.

Barngruppernas storlek och sammansättning är avvägd efter barnens behov. Anpassning görs dagligen för att tillgodose barnens behov, både efter ålder och gruppstorlek. Förskolorna har barn med annat modersmål men tillgång till modersmålsstöd finns inte.

Utvecklingsområden

Förskolorna fortsätter arbetet med att utveckla hur de dokumenterar sitt systematiska kvalitetsarbete. Dunderklumpen och Trollungarna använder Qualis kvalitetssäkringsverktyg, som en del i sitt kvalitetsarbete och Montessori har arbetat fram en egen enkätmodell.

Trollungarnas arbete med att hitta ett bra och fungerande sätt att dokumentera verksamheten pågår men de behöver utveckla en systematik i hur dokumentation och utvärderingar används för att fortsätta utveckla förskolans kvalitet.

Montessori ska prova sin framtagna dokumentationsmodell, för att synliggöra barns förändrade kunnskap och verksamhetens utvecklingsbehov. De ska också utveckla det kollegiala lärandet genom en formaliserad och strukturerad fortbildningsinsats.

Dunderklumpens genus – och värdegrundsarbete pågår samtidigt som de fortsätter utvecklingsarbetet mot en giffri förskola.

Maria Winqvist
utvecklingsstrateg förskola

Kerstin Lingebrant
utbildningschef